

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1940. ÁPRILIS 20.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

II. ÉVFOLYAM 16. SZÁM.

Mickey Rooney hozza a tavaszt!

A népszerű
HEARDY-család
legmulatságosabb
Kalandja

**ANDY
HEARDYT**

ELKAPJA A SZERELEM

W.S. VAN DYKE

első Heardy-filmje





DANKÓ

PISTA

A cigánykirály
élete és szerelme
művészi magyar
filmen



Főszereplők:

Jávor Pál

Simor Erzsi

Lukács Margit

Rendező: **RÁTHONYI ÁKOS**

Gyártásvezető: **Szalontai Kiss Miklós**



HUNNIA FILMGYÁR
FILMELHELYEZŐ IRODÁJA

Erzsébet-körút 9. szám (New York-palota)
Telefonszámok: 145-435, 145-434, 145-433

MESTER-FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

II. ÉVFOLYAM 16. SZAM.
BUDAPEST, 1940 APRILIS 20.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:

ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:

VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.
Telefon: 220—855, 422—961

Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410.

Kiadótulajdonos.

a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:

Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:

Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:

egy évre 30 pengő
fél „ 16 pengő

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.

Telefon: 146—346.

Lakás: XI., Fürj utca 4. T.: 257—036

VÁCZI DEZSŐ

Lakás: VIII., Üllői út 42. T.: 136—386

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.

Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.

Telefon: 144—422, 144—423

—Felelős vezető: Csontos Lajos.

TARTALOM:

Reménysugár?	1
Új rendszert kér a szakma a bo- letták helyett	2
A filmgyártás új válsága: <i>Morvay Pál</i>	3
Film az árvízről	3
A témától a forgatókönyvig: <i>Rodriguez Endre</i>	4
Filmkamara	6
Premier Plan: <i>Rodriguez Endre</i>	8
Mozi:	
„Gül Baba” és a kontingens- jegyek: <i>M. P.</i>	8
Új filmek:	
Kár volt hazudni	9
Érdemes örökölni?	9
Az ördögös fruska	10
Tamás úrfi kalandjai	10
Premiermozik műsora	10
Hírek	11
Lapszemle	12
Külföld	III
Híradók	III
Hirdetők:	
Metro	I
Hunnia	II
Adler	2
Palatinus	5
Agfa	6, 12
Hungária	7
Warner	9
Molnár	10
Csepreghy	IV

MAGYAR FILM

Reménysugár?

A film- és moziszakma egységes megmozdulása a magyar film ügyében a gyártást mindenkor támogató hatóságoknál, úgy látszik, most sem maradt hatás nélkül.

A Filmkamara szakértő bizottságának teljes ülésén hozott határozata nemcsak a sajtóban talált hatalmas visszhangra, hanem illetékes helyeken is megértéssel fogadták a szakma vészkiáltását.

Annál inkább átértézték illetékesek az ügy fontosságát, mert hiszen már korábban megindultak a tárgyalások a magyar filmgyártás válságának megakadályozására.

Értesülésünk szerint a hatóságok arra törekszenek, hogy ne ismétlődessen meg a tavalyi év súlyos gyártási válsága, melynek hatása sokáig éreztető volt a magyar filmpiacon, holott a szakma filmellátása akkor még sokkal kedvezőbb képet mutatott, mint ma.

Fokozott mértékben szükséges az idén a magyar filmgyártás folytonosságának biztosítása, sőt a termelés mennyiségének és minőségének emelése, mert hiszen a külföldi filmek behozatalát az adott nemzetközi helyzetben egyáltalán nem lehet biztosított-nak mondani.

Ebben az aggasztó helyzetben hozta a Filmkamara szakértő bizottsága ismeretes határozatát, melyben a Hunnia részére a gyártáshoz szükséges további hitelek biztosítását, a Magyar Filmiroda gyártási korlátozásának eltörlését, valamint a cenzurajegyek kérdésének új rendezését kérték a kormánytól. Úgy tudjuk, hogy

a pénzügyminisztériumban a Hunnia részére biztosítandó további hitelkeretek ügyében, kedvező mederben folynak a tárgyalások.

Remény van arra, hogy a közeljövőben sikerül olyan megoldást találni, amely ismét megnyitja a Hunnia kapuit a gyártók előtt.

Ez az intézkedés jelentős lépéssel vinné előre a gyártás ügyét, teljes megoldást azonban még nem nyújtana.

A mai helyzetben, amikor a külföldi filmek erős hiányára kell a szakmának felkészülnie, teljes gőzzel kellene műtermekben megindulni a forgatásnak, hogy a hiányt úgy-ahogy pótolni lehessen.

A pénzügyminisztériumi tárgyalások a Hunniában gyártók részére nyújtandó további hitelkeret biztosítására törekszenek. A Filmkamara szakértő bizottsága azonban három kérést terjesztett elő. A második kérés sorsáról — a Filmiroda korlátozásának felfüggesztéséről — eddig nem hallottunk semmit, holott

a gyártás fokozása érdekében erre is feltétlenül szükség volna és — ez a legkönnyebben orvosolható sebe gyártásunknak. Hasonlóképpen nem tudunk még semmit arról sem; mikor tárgyalják illetékesek a boletták kérdését.

Amikor tehát örömmel állapítunk meg annyit, hogy biztató tárgyalások folynak a gyártás elindítására, az alábbiakra hívjuk fel illetékesek figyelmét:

a napról-napra enyhülő tavaszi idő a gyártás azonnali megindítását sürgeti, kérjük tehát a leggyorsabb intézkedést; a rendszeresen visszatérő tavaszi gyártási válság végleges meg-

oldást kíván, ezért a kérdés gyökeres rendezését kérjük, hogy jövő tavasszal, vagy talán még előbb, ne térhessen vissza ez a magyar gyártás fejlődésére annyira káros betegség;

a külföldi filmek korlátozott behozatali lehetősége minél több magyar film gyártását indokolja, ehhez azonban szükség van mindkét gyár termelésére, kérjük tehát a filmkamarai bizottság kívánságainak hiánytalan teljesítését;

végül rámutatunk arra is, hogy a gyártás sikeres megindítása után, minden körülmények között biztosítani kell az eredményes gyártáshoz elengedhetetlenül szükséges zavartalan és nyugodt légkört, hogy ne csak számban, hanem művészi eredményben is minél jobban pótolhassuk a külföldi filmeket. Kérjük tehát, hogy a gyártások üzleti felépítésének fokozott támogatását a mai bizonytalan értékű boletták helyett életrehívandó egészségesebb rendszerrel oldják meg.

Új rendszert kér a szakma a boletták helyett

A Filmkamara szakértő bizottsága a gyártás támogatására többek között a cenzurajegyek kérdésének új rendezését is javasolta. Kétségtelen, hogy a

a boletták mai helyzetének újraszabályozásával a gyártók hosszabb idő óta panaszolt sérelme nyerne orvoslást.

A kérdés nem új tehát, csak a gyártási válság hozta ismét előtérbe a szakmának ezt a fájó sebeit. A Filmkamara — mint azt a MAGYAR FILM több ízben meg is írta — ismételten szorgalmazta már a boletták rendezését. 1939 július 8-i számunkban „Új rendszert kérünk a boletták helyett!” címmel a Kamara konkrét javaslatát is ismertettük a kérdés megoldására.

A helyzet ma ugyanaz, mint tavaly júliusban.

Ugyanazok a nehézségek tornyosulnak ma is a gyártók elé a boletták értékelése tekintetében, legfeljebb csak még kevesebbet érnek a cenzurajegyek.

A boletták helyzetének az elmúlt években hullámozó alakulását háromnegyed év előtti cikkünkben a következőkben foglaltuk össze:

„A cenzurajegyek rendszerét a kormány a magyar filmgyártás támogatására létesítette. Tekintettel arra, hogy a cenzurajegyek értéke a kereslet és kínálat törvénye szerint egyfelől a behozatal, másfelől a magyar filmgyártás alakulásától függ, kezdettől fogva az volt a kormány elhatározása, hogy a bolettákat, a mindenkori helyzetnek megfelelően, újból és újból rendezze a gyártóknak nyújtandó támogatása érdekében.

Kezdetben a boletták az elképzelt szerinti 1600—1800 pengős áron mozogtak, értékük azonban rohamosan hanyatlott, míhelyt a cenzurajegyek elszaporodtak a piacon. Amikor már 800 pengőre süllyedt az értékük, a kormány újból rendezte a kérdést és a korábbi 8 boletta helyett csak négyet engedélyezett magyar filmként, hogy kevesebb cenzurajegy legyen a piacon, és a négy közül is egyet be kellett szolgáltatni. Az intézkedés következtében emelkedett is a cenzurajegyek ára több mint 400 pengővel.

Azután, mint ismeretes, a piaci spekuláció három-négy kézbe juttatta a szabad boletták oroszlánrészét...

Ugyanakkor a mult tanulságai alapján a következőket javasoltuk:

„Kétségtelen, hogy a bolettákat a magyar gyártás támogatására hívták életre, ennél fogva újra kell rendezni a kérdést, valahányszor nem szolgálják a kiszabott célt. Leghelyesebbnek látszik a boletták végleges eltüntetése a piacról és csupán az alapelv maradna meg: a pénzbeli támogatás nyújtása. Ezt úgy javasoljuk megoldani, hogy a jövőben a külföldi filmet behozó vállalkozó befizet a cenzurabizottságnak készpénzben... pengőt, amelyet azután a magyar filmeket gyártók között egyenlő arányban vagy bizonyos kulcs szerint felosztana a cenzurabizottság minden év végén.”

Végül pedig az említett cikkünkben ismertetett álláspontunkat a következőkben foglaltuk össze:

„Annál is inkább helyesnek tartanók a javasolt megoldást, mert a mult tapasztalatai szerint a hatóságok — bármilyen jóakcrattal intézik is az ügyeket — nem díktálják azt a tempót, amelyet az élet megkíván. A mai rendszerrel a gyártónak szánt támogatás igen könnyen mellékvágányra jut és az ezzel kapcsolatban felmerült nehézségek megnehezítik a behozatalt is. Javaslatunk a piac helyzetváltoztatásától függetlenül mindkét oldal felé igazságosan oldaná meg a problémát.

A Filmkamara szakértő bizottsága április 17-i ülésén ismét foglalkozott a kérdéssel. Tőrey Zoltán dr. alelnök javaslata alapján és Bingert János dr. hozzászólása után a bizottság a Kamara fentebb ismertetett tavalyi álláspontját, a mai helyzetnek megfelelő kiegészítéssel, magáévá tette. A bizottság véleménye alapján

a boletták kérdésének leghelyesebb megoldását az a rendszer nyújtaná, hogy a jövőben a külföldi filmet behozó vállalkozó meghatározott összeget — a mai viszonyok között 2000 pengőt — fizetne minden behozott film után, amely összeg azután az abban az évben gyártott magyar fil-

mek között, az évi magyar termelés számarányában kerülne felosztásra. Miután pedig előre nem tudható, hogy mennyi film készül az év végéig, a gyártók viszont nem várhatnak hónapokig a pénzükre, minden magyar film a cenzurázatáskor arányos előleget kapna, míg a különbözetet az év végén, a gyártott filmek számának ismeretében, állapítanák meg és utólag fizetnék ki.

A jövőre nézve tehát egyszerűen megoldható lenne a boletták sok gondot okozó kérdése. A mult felszámolását, vagyis

a piacon túlzott mértékben és ezért értékrombolóan elszaporodott cenzurajegyek felvásárlását pedig néhány évre elosztott arányos és méltányos számban a külföldi filmek után befizetett összegnek erre a célra félretett hányadából hajtanák végre.

A kamarai bizottság elgondolása minden tekintetben a leghelyesebb és legmegnyugtatóbb megoldást nyújtaná s ezért

meggyőződésünk szerint illetékesek a javaslat értelmében fognak dönteni, A magunk részéről csak azt kérjük, hogy ez a döntés minél előbb történjék meg.

Önnek is kell tudni,

hogy a legmodernebb és legolcsóbb teljes gépházi

berendezéseket, vetítőgépet, tükörlámpát, fotócellát, vetítőszent,

óriási teljesítményű Telefunken-hangszórót és teljes hangos berendezéseket

ADLER-nál kaphat!

ADLER FERENC
Budapest, VII., Erzsébet-körút 9.
(New York-palota) Telefon: 149—431
Vidéki mozgóképviselő

A filmgyártás új válsága

Irta:

MORVAY PÁL

az MMOE ügyvezető alelnöke

Evek óta hozzászoktunk ahhoz, hogy a filmgyártás körül mindig az ellenkezője történik annak, mint amit a szakértők jósnak és ami észszerű volna. A zsidótörvény végrehajtásakor mindenki a magyar filmgyártás összeomlására, vagy legalább is lényeges hanyatlására volt elkészülve, ezzel szemben a filmgyártás fellendülést mutatott. Most visszaesett a nemzetközi filmgyártás, a hadviselők filmkínálata csökkent, ezenfelül a Nemzeti Bank a behozatalt számszerűleg is felére szorította visszsa.

A belső piacon nemcsak a Felvidék és Kárpátalja színházállománya, de a nagyvárnyú ipari foglalkoztatottság és a mezőgazdasági konjunktúra is megerősítette a mozik olcsóbb és közepárú jegyeinek vevőkörét, éppen azt a vevőkört, amely a magyar film iránt a legnagyobb érdeklődést mutatja. Ezen túlmenően az amétarendelelet is jelentős támogatást biztosít a filmgyártóknak a mozik terhére.

Ezekután minden józan szakmai szakértő a magyar filmgyártás újabb fellendülését várta, annál is inkább, mert a magyar filmekre vevőkül újabbban eddig sohasem jelentkezett államok is reflektáltak. Észszerű is lett volna, ha minden illetékes tényező is elősegíti a magyar filmgyártás új konjunkturájának kihasználását, hogy semlegességünk védelme alatt a magyar filmgyártás fája olyan erőssé terebélyesedhessen, amely évek múlva meg tud küzdeni a békés nemzetközi konkurrencia viharával is.

Nem ez történt! A magyar filmgyártás váratlanul és indokolatlanul megállott. Nemcsak az érdekelt művészek és munkások kenyere forog veszélyben, hanem a magyar kulturális élet egyik értéke is. Minden hozzáértő nagyon jól tudja, hogy a filmgyártást százszor nehezebb újra elkezdni, mint folytatni. A jólbevált szakemberek szétszélednek, más szakmákban helyezkednek el, az együttesek szétszélednek és a hónapok múlva újra meginduló filmgyártásnak ismét a régi gyerekbetegségekkel kellene megküzdenie.

Mindez miért? Kivesztek talán a vállalkozók? Szó sincs róla. Egyik filmgyártási terv a másik után merül fel. Persze, a gyártóknak nincsen a zsebében a gyártáshoz szükséges tőke, csak annak kis hányada, de hiszen ez így van az egész világon és így volt nálunk is mind a mai napig. A vállalkozójelölteket a Hunniában kellemetlen meglepetés érte. Beszüntették az eddigi gyártási hitelt, mert a múltban a hitelezésből kifolyólag a Hunniát jelentékeny veszteségek érték. Nem a hitelezés feltételeit változtatták meg, hanem egyszerűen és röviden megszüntették mindenemű hitelezést.

A gyártójelölt ezután a Filmirodához fordult, ahol azt a választ kapta, hogy szívesen adnának műtermet, sőt; szívesen hiteleznének is, mert a Filmirodát a hitelezésből kifolyólag soha veszteség nem érte, de be kell zárniok kapuikat,

mert egy régebbi megállapodás a Hunniával szemben arra kötelezi őket, hogy évenként 7-nél több filmet nem gyárthatnak. A 7-ik film pedig most kerül műterembe!

Kérdezzük: szabad-e, lehet-e ezt az 1938-ban, Csonka-Magyarországon, békében, behozatali korlátozásoktól mentes időben kelt megállapodást ma fenntartani? Ez nem pusztán a két érdekelt filmgyár üzleti ügye, ez egyúttal a magyar filmkultúra égető kérdése is. Ennek fenntartásáért senkisémm vállalhatja ma már a felelősséget, mert aki ehhez a megállapodáshoz ragaszkodik, szegyet ver a magyar filmgyártás koporsójába.

Amikor az állam beavatkozott a magyar filmgyártás üzleti ügyeibe és a magyar mozioktól és filmkölszönzöktől e célra beszedett súlyos összegekből maga alapított a magánvállalkozás viszszaosztásával filmgyárat, egyúttal kötelezettséget vállalt a filmgyártás folyamatos fenntartásáért is. Ha a Hunniát veszteségek érték, ezeket a veszteségeket csak oly módon szabad kiküszöbölni, hogy ebből a kiküszöbölési akcióból kifolyólag a magyar filmgyártás meg ne álljon. Keresés helyett elővették

á számviteli piros ceruzát, megszüntették a hitelt — megszüntették a filmgyártást.

Ha az állam nem akar, vagy nem tud kockázatot vállalni a filmgyártásért, kötelessége kivonulni a filmgyártásból és átadni a teret a magánvállalkozásnak. Ha azonban ezt nem teszi, kötelessége kockáztatni, kötelessége a magyar filmgyártás fenntartásáért gondoskodni még akkor is, ha ez évenként néhány ezer pengő veszteséggel is jár.

Nem megoldás az, ami eddig történt, nem megoldás az adókulcs állandó fokozása (itt a repülőalapi járulék 1/3-ára gondolunk, ami az egy évvel ezelőtti beállítás szerint éppen a hitelezési kiegészítések pótlására volt szükséges), valahol máshol van a hiba és ezt a hibát meg kell keresni, ki kell küszöbölni. Lehetetlenség az, hogy a Filmiroda, a magánvállalkozás, nagyobb hiteleket nyújt és nem érik át veszteségek, a Hunniát pedig kisebb összegű hitelezésekből kifolyólag is olyan nagy veszteségek érik, hogy ennek következtében a hitelezést meg kell szüntetnie.

Sürgős és erélyes intézkedéseket kérünk és várunk a magyar gyártók, kölszönzők, mozik, a nagyközönség és a magyar filmkultúra érdekében. Ez a kérdés a magyar kultúra egyik legfontosabb részletkérdése és éppen ezért nagyobb a fontossága 1940-ben, mint bármikor máskor, mert ma egy kismemzetnek egyetlen elvehetően java: a kultúrája.

Film az árvízről

A szakma újabb támogatása az árvízkárosultak részére

Múlt számunkban ismertettük már, hogy hosszabb riportfilm készült az országot pusztító árvízről. A film, melyet az árvíz kormánybiztosság irányításával a Magyar Filmiroda operatőre, Horváth József és Zsabka Gyula forgattak és Cserépy László hangos bemondással kísért, 60 kópiában az ország összes mozgóiban a lehető leggyorsabban bemutatásra kerül. Az áldozatkészen előállított filmért a mozikok másfélszeres hirdókölszöndíjat fizetnek, amely összeget, a legminimálisabb költségek levonása után, az árvízkárosultak megsegítésére fordítják. A korábban felajánlott hirdókölszöndíj-juttatásokon felül tehát újabb jelentős összeggel ál-

doznak a mozik az árvízkárosultak javára.

A rekordidő alatt összeállított filmet azonnal megtekintette vitéz Bonczos Miklós államtitkár, árvízügyi kormánybiztos és a filmcenzura tagjai, akik elismerésüket fejezték ki. A film április 18-tól fut az elsőket színházakban.

A mozikok nemcsak a filmért fizetett kölszöndíjjal támogatják a kormányzó felhívására megindult országos gyűjtést, hanem a film széleskörű bemutatásával jelentős propagandát fejtenek ki a nagyközönség körében, melynek hatása — tekintettel a film megrázó felvételeire — minden bizonnyal erősen érezhető lesz a gyűjtés eredményében.

Az „Árvíz” című filmriport kötelezővételéről

A m. kir. belügyminiszternek 59.964/1940. B. M. számú rendelete

Az „Árvíz” című riport mozgófénykép kötelező bemutatásának elrendelése.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1940. április 18-i, 86. számában.)

A 57.750/1939. B. M. számú rendelet 5. §-a alapján elrendelem az „Árvíz” című riport mozgófényképnek — az ú. n. keskeny mozgófényképezemeket kivéve — az ország valamennyi mozgófényképezemében kötelező bemutatását.

A mozgófényképezemek kötelesek ennek a rendeletnek kihirdetése napjától számított két hónapon belül bemutatni és azt az arra a hétre beosztott „Ma-

gyar Világhíradó” bemutatásával azonos időtartamon át valamennyi előadás-műsoron tartani.

Az 57.750/1939. B. M. számú rendelet 8. §-a értelmében attól a mozgófényképezemű engedélyestől, aki a rendeletben megállapított kötelezettségének nem tesz eleget, a mozgófényképezemű mutatóványi engedély visszavonható.

A rendőrhatalóságok kötelesek ennek a rendeletnek a végrehajtását ellenőrizni és mulasztás észlelése esetén hozzám késedelem nélkül jelentést tenni.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1940. évi április hó 17-én.
Dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc s.k.
m. kir. belügyminiszter.

A témától a forgatókönyvig

Irta:

RODRIGUEZ ENDRE

A filmgyártás művészi munkáját két mindent magábanfoglaló szóval fejezzük ki: „mit?” és „hogyan?”*

„Mit?” Az első fejezet: a témától a kész forgatókönyvig.

„Hogyan?” A második fejezet: hogyan kelti életre a rendező az író holt betűit. Hogyan ad testet a színész a fantáziaszülte alakoknak. Hogyan építi meg a tervező a képzelet-várat. Hogyan fűzi egymásután a cutter az író gondolatait.

„Mit?” Ehhez, a film sikerének csírát magábanhordozó, első fejezethez szeretnék néhány sorban hozzászólni.

Mit filmesítsünk meg? Ez az első kérdés és egyben a legnehezebb is. Erre nem lehet határozott feleletet adni. Nincsen ember, aki előre tudná, hogy milyen sikere lesz egy témának. *A témában csak bízni és hinni lehet. Hinni tud az, aki vizuálisan maga elé tudja képzelni a témából készíthető filmet.* Bízni az az üzletember, aki tapasztalatból ismeri a közönség változó ízlését. De a gyárosok és a kölcsönzők sem csálhatatlanok. Ha biztosra mehetnénk, akkor csak sikeres filmek készülhettek és nem bukna meg egyetlen film sem.

A némafilm korában, bármilyen furcsán hangzik is, sokkal könnyebb volt a film témájának megválasztása. A némafilmek nagy általánosságban éles határvonalal elválasztható külön műfajt alkottak a mai, hangosfilmhez viszonyítva. A némafilm sokkal közelebb állt a regényműfajhoz, annyira, hogy akár „vizuális regénynek” is nevezhetjük. Akkor csak egy szempontot kellett figyelembe venni: a képet. A némafilmek témáinak kiválasztásánál tehát csak olyanok kerültek számításba, amelyeknek lüktető, láncolatossá és folytonosra cselekményre. A lehetőség határáig redukált szöveg lehetőséget nyújtott azoknak tisztán képszerű kifejezésére.

A hangosfilm feltalálása egy csapásra úgyszólván teljesen új irányt adott a filmkészítésre alkalmas témák kiválasztásának. Az újonnan megnyílt, mondhatnám korlátlan lehetőségek azonban rengeteg kísértést is hordoztak magukban. A film képszerűségét „a vizuális regény”-t igen sok esetben a megfilmesített párbeszéd és elmesélt történetek helytelen vágányára terelték.

A hangosfilm egyesíti magában a rádió hangjáték tisztán akusztikai kifejezőmódját, a film képszerű csapongásait, a színház helyhez kötött színészi játék és dialogus lehetőségével. *A hangos film témaválasztásánál tehát technikaiilag nincsen megköve a kezünk, csak annyiban, hogy a film elsősorban film legyen és csak azután színház.* A kezünkben lévő korlátlan (sajnos, nem anyagi) lehetőségeket igyekezzünk kihasználni.

Az egész világ filmgyártóinak legkézenfekvőbb és legvonzóbb témaforrása a regényirodalom. *De csak látszólag könnyű egy sikeres, egy jó regény megfilmesítése.* Az ismert és ezek által olvasott regények írói szá-

badon engedték csapongani olvasóik képzeletét. Az olvasók a regények figuráit tetszés szerinti alakokba formálhatták. A menyországtól a pokolig, a mesebeli színarany, drágakövekkel kirakott tündérpalotáktól a zsuffedeles kunyhóig, a közönségnek fantáziájára bízták annak felépítését. A sokezer olvasó természetesen a saját ízlése szerint képzelte el az alakokat és építette fel magában a várat. A film nem veszi igénybe a közönség képzeletét, hanem készen tárja elébe az író fantáziája alkotta világot, de ez, sajnos, igen gyakran semmi más, mint kiábrándító csalódás. *Nem egy nagyszerű, híres regényből lett bukott film.*

Még egy igen fontos szempontot nem szabad figyelmen kívül hagyni a megfilmesítő témák kiválasztásánál: *a regény és a film kifejezőmódjában rejlő különböző lélektani hatást.* A regény-író minden nehézség nélkül megoldhat súlyos és a történet szempontjából alapvető lélektani problémákat. A hős cigarettával a szájában, egyszerűen leül és karosszékre és gondolkozik. Az író játszi könnyedséggel megnyithatja előttünk hősének gondolkozó agyát. Megismerhetjük annak minden, legapróbb gondolatát is. Benne élünk, vele együtt, egyidőben tudunk mindent és előttünk bontakozik ki a regény alakjának komplikált lelkivilága. Lebilincselően érdekes gondolatok kergetik egymást. Észre sem vesszük, hogy egy, esetleg tíz oldalon keresztül egy semmi más formában ki nem fejezhető, egymásba kapcsolódó, egymást kergető, egymásból következő, a lélek legmélyebb zugából támadó, filozófiai magasságokban járó gondolatok szárnyán csapongunk. Vele érzünk, gondolkozunk, tehát megértjük a regény hősének minden tettét és foglalkozunk problémáival. Azzal eszünk be a könyvet, hogy egy érdekes, színes és jó regényt olvastunk.

Most nézzük ezt az érdekes, jó regényt a film szemszögéből. Az alakokat életre tudjuk kelteni, megmutathatjuk képekben mindazt, ami történik. A film esetleg — bár ritkaság — az eredeti megcsontatlan regényt adja vissza. Az öles plakátok azonban hiába hirdetik: „X Y világhírű regénye”, a téma mint film megbukik. Miért? Mert a lelket, az értelmet nem tudta visszaadni. A film nem nyithattuk ki a főszereplő fejét és nem kopírozhattuk a cselekedeteit motiváló, az egész történet alapvető gondolatait premier-planban az agytekervényeire. A bukás okát ilyenkor mindenben és mindenkiben keresik, csak arra nem gondolnak, hogy az alapkö, a kiindulás volt rossz: *a téma nem volt filmre való!* A hibás tehát az, vagy azok, akiktől a téma kiválasztása függött. A tévedés azonban menthető, mert a regény, mint olvasmány valóban jó volt. Nem menthető azonban a bukások, melyek a titkos drámaírók számláit terhelik. A legborzalmasabb eredményeket sikerült produkálniok. Nem értettek sem a mesészővéshez, sem annak technikai kiviteléhez, nem engedtek szakembert beleszólni a „tökéletes” film-meséjük témájába. Hogy miért bukásztak el mégis ezek az eleve bukásra

ítelt filmek? Mert... nem fontos... de kár volt... *Ezen a pénzen jó filmeket is lehetett volna készíteni.*

Végül még egy szempontnak van döntő jelentősége a téma kiválasztásánál: *a rendelkezésre álló színészgárda.* (Pl. *Várlak*) Azt hiszem, ezt a kérdést nem szükséges bővebben tárgyalni.

Hosszú hetek lázas kutatása és vitái végül meghozták az eredményt: megvan a gyártandó film témája! A következő lépés a forgatókönyv megírása.

A filmnek, akárcsak egy magasabbrendű élőlénynek, lelke (téma), csontváza (forgatókönyv) és húsa (az előadásra kész film) kell, hogy legyen.

Hiába szép a lélek és üde, friss a bőr, ha a csontváz hibás, az újszülött nyomorék lesz. *A forgatókönyvre, a film csontvázának felépítésére tehát a legnagyobb gondot kell fordítani.* A csontváz legfontosabb része a gerinc, a filmnél az úgynevezett *treatment*. Ha ez, alapos megbeszélések után, szilárdan áll, kezdhető el a könyv tulajdonképpeni megírása.

Szándékosan használtam a megbeszélés szót, mert *a forgatókönyvet egy ember, egy szemszögéből nézve nem írhatja meg. Nem is írt soha és nem is fog tudni írni.* Ha írt is valaki egyedül forgatókönyvet, úgy azt, ha más nem, a film rendezője dolgozta át, mielőtt leforgatta, különben megbukott a film. Ezért láthatjuk a külföldi filmekben azt a, mondhatnám szinte kasztszerűen éles megkülönböztetést a témáírók, a forgatókönyvírók és a rendezők közt. A rendező kezéhez tehát csak a már többszörösen átszűrt és kikristályosodott anyag kerül.

A forgatókönyv megírásának tulajdonképpeni munkája tehát akkor kezdődik, ha a regényből kiválasztottuk a felhasználható részeket és dialógusokat, illetve eredeti témánál felépítettük a filmszerű cselekményt.

A filmnek elsősorban filmnek kell lennie, *a forgatókönyv felépítésénél tehát elsősorban filmszerűségről, vagyis képszerűségről kell kiindulni.* Ez pedig az úgynevezett „baloldal.” A „jobboldal” az akusztikai rész. A könyvnek ezen az oldalán adja meg a könyvíró a film dialógusait, a zenei utasítást és általában mindazt, amit a filmen hallani fogunk.

Nézzük először az ú. n. *baloldalt.* A könyvnek ezen az oldalán adja meg a forgatókönyv írója ama mozgásait, amelyek a cselekmény szempontjából fontosak. Teljesen felesleges, sőt zavaró a könyvet agyonrésztelnie, mint pl.: az ajtó kilincsét lenyomva, kívülről lassan kinyitja az ajtószárnyat, *bejön* a szobába, *becsukja* maga után az ajtót, a szoba közepéig megy, *kiveszi* zsebéből a cigarettatárcáját, *abból kivesz* egy cigarettát, a tokos felével odaütögeti, *szájába veszi, rágyújt* és bal lábát keresztbe rakva *leül.* A rendezőt ebből az egész meséből minősze három szó érdekli: *bejön, rágyújt és leül.*

Hogy hogyan jön be, hogyan gyújt rá és hogyan ül le, azt bízzák az írók a rendezőre. Írói készségüket az írók a könyv „*jobboldalán*” csillogtassák. Ezen az oldalon nem bízzák a dialógusokat a rendezőre és a színészekre azzal a téves jelszóval, hogy „a felvételek alatt majd kialakul a szöveg, mert azon úgyis változtatnak.” Igaz ugyan, hogy a szövegben néha szükséges változtatni. Ez a változtatás azonban, jól átgondolt dialógusok esetében, csak esetleg a színész

* (A harmadik kérdést, a „mivel?”-t, bár talán ez manapság a legnagyobb művészet, nem feledékenységből hagytam ki.)

GÜL BABA

MEGÉRDEMELTEN A LEGNAGYOBB IDEI FILMSIKER!

MIF PRODUKCIÓ

ÁTRIUM

FILMSZINHÁZ R.-T.

BUDAPEST, II. MARGIT-KÖRÜT 55.

TELEFON 153-034.
154-024.

Budapest, 1940 április 16.-

Nagységes

Güttler Antal urnak

A Palatinus Filmterjesztő igazgatójának

Budapest

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a "GÜL BABA" igazán nagy és megérdemelt sikeréhez úgy a Magyar Irók Filmje r.t.-nak, mint a gyártás vezetőjének Matolay Géza urnak, valamint Neked és mindenkinek, aki ennek a gyönyörű filmnek a létrehozásában közreműködött, -észintén, szívből gratuláljak. Nem is tudom birtelen, mi a siker legfőbb eredője: a ragyogó forgatókönyv, a tökéletes rendezés, a színészek pompás játéka, az örökszép melódiák, -vagy talán mindezen tényezők szerencsés találkozása. Tény, hogy mindenki elégedetten távozik, még azok is, akik különös előszeretettel keresik a magyar filmekben a bibéket. Az anyagi eredmény: minden eddigi rekordunkat veri, az április 14.-iki bevételünk meghaladta az "Aranyamber" egykori mammut-bevételét is.

Baráti szeretettel köszönt öreg barátod

Lajos Demer

az Atrium Filmszínház igazgatója

HA LEKÖTÖTTE : OSSZA BE!
HA NEM KÖTÖTTE LE : KÖSSÉ LE!



PALATINUS
FILMTERJESZTŐ KFT.

Budapest, VII. Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 145-411, 145-412

játékához és mozgásához jobban simuló, szövegről és mondatfűzési változtatásokra szorítkozik és nem módosítja a szöveg értelmét. A helyszínen rögtönzött szövegírás a munka tempóját megakasztja, kizökkent mindenkit a hangulatból és, ami természetesen, nincsen kapcsolata, mert rendszerint csak az éppen felvételre kerülő jelenet adottságait veszi figyelembe. Az ilyen munka megbosszulja magát, ha nem előbb, akkor a vágóasztalon, amikor a cutter haját tépve igyekszik a hiányzó kapcsolatokat, utalásokat, logikai hiányokat pótolni, vagy a felesleges, értelemzavaró részeket kivágni. Hogy ez azután sikerül-e — szerencse kérdése. Erre azonban építeni nem lehet és nem szabad. *Eppen elég előre nem látható tényezőtől függ tehát egy film sikere.*

A film folyamatos meséjét, technikai szempontokból, ú. n. „képekre” bontjuk, ezzel jelezzük a filmcselekmény színterének (és nem a gépállásoknak!) változásait. Minden képet új oldalón kell a forgatókönyvben kezdeni, hogy később a könyv ú. n. „bontásánál” zavart ne okozzon.

A képeket folyamatos arabs számozással jelöljük, azonkívül meg kell adni a kép cselekményének színterét is, legyen az külső vagy műtermi díszlet. Ismétlődő színtér meghatározására mindig szóról-szóra ugyanazt az elnevezést használjuk, különben tévedésekre adhatunk alkalmat.

Igen fontos továbbá minden képnél, ismétlődés esetében is, a forgatókönyvben megadni a világitást: *nappal* vagy *éjjel*. (Ha ez nincsen megadva, úgy a műteremben állandó fejtörést, találgatást és vitát provokál, ami természetesen feltartja a munkát.)

A képeken belül, a könyv elejétől számitott folyamatos számokkal jelzett, gépállások szerinti jelenetekre bontjuk a cselekményt. A gépállásokra való felbontás azonban már nem írói, hanem technikai művelet és ezt rendszerint a rendező, — művészi felfogásának megfelelően — maga szokta végezni.

A film jelenetése, amellett hogy technikai munka, egyszersmind a filmművészet egyik sajátos kifejező eszköze a színpaddal szemben. Míg a színpadban a közönség állandóan az egész színpadot látja, addig a filmnél a rendezőnek módjában van mindig csak azt mutatni, amit fontosnak tart. Egyik pillanatban ezer embert látunk együtt, a következő jelenetben már csak két embert az ezer közül, vagy csak azt az egy embert, aki az ezer embert néze. Ezeket a különböző szemszögeket a filmnél *gépállásoknak* nevezzük és a kész technikai forgatókönyvben a jelenetszámok után jelezzük. Általában három fő gépállást szoktunk megkülönböztetni: *közel* (premier plan), *félközel* (second) és *távol* (total), aszerint, hogy a cselekmény milyen mozzanatát akarjuk kiemelni.

A felvétel mozgásait szintén a könyv baloldalán jelezzük. Általában kétféle mozgást alkalmazunk: az egy helyben álló gép forgását és az egész gép kerekeken történő helyzetváltoztatását. Meg kell azonban jegyezni, hogy a *gépmozgásokat előre kiszámítani és a forgatókönyvben lefektetni majdnem lehetetlen*, mert annak alkalmazása mindig a helyzethez igazodik és azt csak a díszletben álló rendező tudja célravezetően alkalmazni.

A könyv elkészült. A „mit?” kérdésre megvan a válasz. Ha a témát jól választottuk meg és a forgatókönyv jó szakember kezéből került ki, akkor már a fél csatát megnyertük, mert a jó *scenáríum az örök emberi banális témákat is olyan új beállításban tudja a rendező segítségével a nézők elé varázsolni, hogy azok szuggesztívekké válnak és új,*

művészi értelmet nyernek. A nagy tömeg is megkapja a maga szórakozását és a fejlettebb esztétikai kultúrával rendelkező közönség igényeit is kielégíthetjük.

Az elmondottak után a „*hogyan?*”, a második fejezet van hátra.

(Folytatjuk)

HIVATALOS RÉSZ FILMKAMARA

BUDAPEST, VL. BAJZA-UTCA 18

TELEFON: 113-305, 116-977

TAGFELVÉTELEK ÉS ÁTMINŐSÍTÉSEK

A filmművészeti főosztály felvételi bizottsága április hó 17-én, a miniszteri bizottság jóváhagyásával, a következő kérelmeket vette fel:

Mozis felvételek:

A) alcsoport:

Mutschenbacher István,

B) alcsoport:

Redlich Emilné, sz. Scheftsik Margit,

C) alcsoport:

Dorosits Károly,
Fördös Ferenc,
Gönczy Nagy Bertalan,
Thomasz János,
Tihanyi Antal.

Filmek felvételek:

a **művészeti ügykezelők szakcsoportjában:**

Kárpáti Zoltán, segédoperátor,
Zimmermann Adolf, segédoperátor.

Átminősítések:

Berend Gizella, az igazgatási és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjában gyártási tisztviselőként, eredeti beosztásának fenntartása mellett;

Körmendy Ékes Lajos dr., a művészeti ügyvezetők szakcsoportjában, m. ügyvezetőként eredeti beosztásának fenntartása mellett;

Mikó István, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába ügyelőként, eredeti beosztásának fenntartása mellett;

Sándor Lajos, a művészeti ügykezelők szakcsoportjába segédvágóként, eredeti beosztásának fenntartása mellett.

ÚJ TAGGAL BŐVÜLT A KAMARA SZAKÉRTŐ BIZOTTSÁGA

Kiss Ferenc, miniszteri biztos, az általa kijelölt szakbizottsági tagok közé meghívta dr. Pflumm Tibort, a filmszakma agilis, fiatal és újabban több téren működő tagját.

MAGYAR MŰVÉSZEK AZ ÁRVÍZKÁROSULTAKÉRT

Április 22-én, hétfőn este fog lezajlani az *Operaházban* az a nagyszabású művészestély, amelyet a Kormányzó úr fővédnöksége alatt, vitéz Bonczos Miklós államtitkár, árvíz-kormánybiztos kezdeményezésére, a fővárosi színészek rendeznek az árvíz-károsultak felsegélyezésére. Jegyek és meghívók a Kamarában kaphatók.



hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

A
MAGYAR
FILM

az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánium!

**Első
magyar
filmünk**

**CSUHAI KATI
szerelmének
édes-bús
története**



Irtta:
HUZLY IMRE dr.

Rendezte:
RIEDL KLÁRA

Zene:
id. STEFANIDESZ KÁROLY

**Történik a Hortobágyon,
Mezőkövesden, Tokaj-
Hegyalján és a budai
királyi várban, eredeti
szereplőkkel**

AURORA FILM

**Megjelent április
15-én az OMNIA
filmszínházban**

HUNGÁRIA FILM (VASS JÓZSEF)
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 8. SZÁM
TELEFON : 422-010

Premier Plan



RODRIGUEZ ENDRE

Ha helytálló az a megállapítás, hogy a film univerzális mesterség és hogy az igazi filmembernek mindenhez kell értenie, akkor neki vannak a legragyogóbb esélyei, mert ő már sok minden volt és — kíváncsi, nyughatatlan természeténél fogva — bizonyára még sok minden lesz. Eddig ugyanis a következő állomásokat jegyezhetjük fel zajló életében: volt ludovikás, tényleges katonatiszt, tűzharcos, sebesült, Rákosi iskolai növendék, színész Bécsben, Berlinben filmmindenes, filmíró, filmsegédrendező, detektívregényíró, felvétellevezető, fotográfus stb., stb., stb. Mindezen kívül ért az elektrotechnikához, a gomb-, spárga-, szög és egyéb ószeres-értékek gyűjtéséhez, amit titokban, de annál nagyobb szenvedéllyel űz. De hogy a filmnél maradjunk: az ő nevéhez fűződnek a következő filmek: „Varjú a toronyórán”, „Bors István”, „Bercsényi huszárok”, „Mátyás rendet csinál”, „Rajkórapszódia”, „Te vagy a dal”. Mindegyikhez volt valami köze. Hol több, hol kevesebb. A film sikere válogatja. Aprópó siker. Ezt állandó humorával állandóan learatja. Nincs az a helyzet, akár műteremben, akár magánéletben, amit örök jó kedéllyel meg ne tudna oldani. Csettint egyet két ujjal... peng... mond valami rossz szójátékot és áthidalja a tornyosuló akadályokat is.

M O Z I

SZERKESZTI: MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDELÝESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

„Gül Baba” és a kontingensjegyek

Két hete került bemutatásra a „Gül Baba”, melynek kritikai méltatásával a MAGYAR FILM mult héten érdeme szerint foglalkozott. Ismétlésekbe nem akarunk bocsátkozni, mindenestre megállapíthatjuk, hogy

minden érdekelt tényező egybevágó véleménye szerint ez a film egyike a legművészebb magyar filmalkotásoknak.

Valóságos Kánaán az utóbbi időben megjelent sivar vígjátékokhoz képest. Előállítása szemelláthatólag sokkal nagyobb összegeket emésztett fel, mint egy átlagos vígjátéké.

Kétséges azonban, hogy a nagyközönség előtti versenyben be tudja-e majd hozni ezt a nagy előállítási többletet. Ha nem, úgy a művészi magyar filmgyártás egy nemes próbálkozása ismét hajótörést szenved és elriasztja az utánajövőket.

Hasonló jelenségek mutatkoznak köztudomásszerűleg a színművészetnél is. Itt igen természetesnek, mondhatnánk magától értetődőnek tartja minden érdekelt tényező az Opera és a Nemzeti Színház szubvencionálását, mert csak ezzel biztosítható az operák, a klasszikusok és a nemzeti érdekű drámai próbálkozások rendszeres bemutatása.

Mi sem volna könnyebb, mint a kontingensjegyek arányos elosztásának segítségével a filmgyártásban is hathatósan alátámasztani az igazi művészi törekvéseket.

A közönség kegyeit kereső vígjátékok, vagy erőtikus aláfestésű regények megtalálják számításukat kontingensjegyek nélkül is, de a „Gül Babá”-k, „Föld-indiái”-ok folyamatos gyártása csak úgy képzelhető el, ha a kontingensjegyek minden anyagi előnye ezeknek fog jutni.

Tudjuk, rendkívül kényes probléma volna felelős tényezők számára ilyen irányelvek mellett a kontingensjegyek igazságos szétosztására vállalkozni, hiszen a legtöbb érdekelt arra hivatkozna, hogy ő művészi útonak járt és megérdemli a támogatást. Ennek bebizonyítására nem egy esetben befolyásos személyek támogatását is igénybevennék. Mégis

azoknak az illetékes tényezőknek, akik a magyar filmgyártás színvonaláért felelősséggel tartoznak, vállalniuk kell ezt a kockázatot. Vállalniuk kell, hogy az elutasítottak kigyótbékát kiáltanak majd utánuk, megvádolják őket érdekléttséggel és elfogultsággal, de fanatikus hittel és hozzáférhetlenséggel végre kell hajtaniuk — vállalva a felelősséget — ezt a megkülönböztetést és ha ennek eredményeként a jövőben még több

ilyen művészi film készülne, úgy nemcsak kifelé lesznek igazolva, hanem élvezhetik a felelős tényező legigazibb örömét: a belső elégedettséget és elégtételt.

M. P.

ÚJ KÖTELEZŐ RÖVIDFILM

Az árvíz kormánybiztosság körülbelül 300 méter hosszú filmet készített az árvíz pusztításairól és az ellene folytatott védekezésről. A belügyminiszter az árvízkarosultak megsegélyezésére a Kormányzó úr Öfömlétősága kezdeményezésére megindított gyűjtés nagyobb sikere érdekében a film lejtásását minden mozgószihááz részére kötelezővé tette. A film 60 példányban kerül forgalomba és azt az ország valamennyi mozgószihááz 2 hónapon belül a Magyar Filmiroda beosztása alapján ugyanazokon a napokon köteles lejtásznani, amikor az aheti magyar híradót is bemutatni köteles. A kötelező film kölcsöndíját a belügyminiszter a magyar híradó kölcsöndíjának másfélszeresében állapította meg. Egyidejűleg felfüggesztette a belügyminiszter az árvízfilm bemutatásának idejére a 12 órai előadás befejezésére és a méterhossz korlátozására vonatkozóan érvényben lévő rendeletek hatályát.

MOZISOK RÉSZVÉTELE
AZ ÁRVÍZKAROSULTAK JAVÁRA
FOLYÓ GYŰJTÉSBEN

Örömmel állapítjuk meg, hogy a mozgószihááz tulajdonosok többsége példaadó módon tesz eleget Bencs Zoltán dr. elnök felhívásának és befizeti a Magyar Filmirodához a magyar híradó kölcsöndíjának egyszerűsített, sokan azonban ezen a minimális előíráson messze túlmenően 4—5-szörös híradó kölcsöndíjat is ajánlanak fel. Felhívjuk azokat a tagjainkat, akik felelősségből eddig elmulasztották a befizetést, hogy haladéktalanul tegyenek eleget elnökünk felhívásának és fizessék be adományukat a Magyar Filmirodánál vezetett Árvízkarosultak számlánk javára.

MAGYAR
MOZGÓKÉPÜZEMENGEDELÝESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE

Morvay Pál s. k., Ruttkay Ödön s. k.
alelnökök

A HÍRADÓ-MOZI HÁZBAN

VII. Erzsébet-körút 13.

filmkölcsönzőnek alkalmas
gyönyörű irodahelyiség
központi fűtéssel, telefonnal

május 1-re kiadó

Érdeklődni lehet 133—532 telefon-
számon a délelőtti órákban.

ÚJ FILMEK

Érdemes örökölni?

(L'héritier de Mondésir)

Irta: Jean Auranche

Rendezte: Albert Valentin

Zene: George van Parys

Főszereplők: Fernandel, Jules Berry, Eivire Popescu

Gyártotta: ACE

Magyar szöveg: Lándor Tivadar

Hossza: 2640 méter

Cenzura: felüli

Kölcsönző: Atelier

Bemutatta: Scala, április 12.

*

A Mondésirek kastélya körül az a bábóna van elterjedve, hogy a kastély ura meghal, ha az ősök egy képe leesik a falról. A kastély jelenlegi urának portréját éppen festi Erika festőművész, akinek minden ambíciója, hogy elvetesse magát Mondésir báróval. A Mondésirek kastélya egy kedves kis francia falucska mellett épült. A falu jókedvű levélhordója a kastély örököse, de erről Mondésir bárón kívül még csak a falu plébánosa tud, még maga az örökös sem. Jókedvű levélhordó szerelmes a postáskisasszonyba, Janineba, akinek ő sem ellenszenves. A Mondésirek kastélyából Erika festőművész Montecarlóból Waldemárt hívja telefonon, aki Mondésir bárónak tanácsadója. A kastélyban az ősök egyik képe leesett a falról és a báró halálán van.

Reggelre a báró meg is halt. A levélhordó mit sem tud és jókedvűen elindul leveleivel. Mikor elérkezik a Mondésir kastélyhoz, a falu plébánosa fogadja őt és közli vele, hogy ő lett a Mondésir kastély ura és bárója. Erika, a festőművész most azonnal munkához lát, hogy legalább az új örökössel elvetesse magát és segítségül elhívja Waldemárt. Waldemár elhitei a levélhordóból lett báróval, hogy Erika és az ő élete anyyira egymáshoz van kötve, hogy ha az egyik megbetegszik, úgy a másik is beteg lesz és ha meghal, úgy a másik is ugyanabban a pillanatban követi a halálba. Az újdonsült báró anyyira megijed, hogy most már saját életét feltve, mindent igyekszik Erika kedvére tenni, nehogy valami baja történjék. Waldemár persze rábeszéli, hogy legjobb lenne feleségül venni Erikát, úgy tudna rá a legjobban vigyázni. A báró már majdnem elhatározza magát erre a lépésre, de ekkor közbelép az egész falu és leleplezik a csalást. A báró Erikát, Waldemárt és egész társaságukat kiutasítja a kastélyból, ő pedig boldog lesz Janine-nal.

*

Az új francia vígjáték régi mese a szegény örökösről, aki váratlanul csöppen a nagy vagyonba és szelármások karmai közé kerülve megállapítja, hogy a pénz nem minden. Fernandel jó színész, nemcsak saját magát, hanem vagy féltucat ösét is játssza és igyekszik a közönséget mulattatni. Vannak a filmnek szatirikus részei is, ahol felcsillan a francia szellem, de ezeket a jeleneteket mintha megcenzurálták volna. Fernandelen kívül Jules Berry képviseli a humort.

K. M.

Kár volt hazudni

(Awful Truth)

Irta: V. Delmar

Rendezte: Leo McCarey

Zene: Morris Stoloff

Főszereplők: Irene Dunne, Cary Grant, Ralph Bellamy, Alexander D'Arcy

Gyártotta: Columbia

Magyar szöveg: Pásztor Béla

Hossza: 2509 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Objectiv

Bemutatta: Décsi, április 16.

*

A Warriner házaspár: Lucy és Jerry ártatlan, tiszta életébe ártalmas, család kis látszatok csúsztak bele, ami váláshoz vezetett. Kár volt, hogy elváltak, makacsból tették, hisz mindketen szerették egymást. A bíró kimondta az ítéletet, amely majd csak 90 nap múlva válik jogerőssé. Könnyen ment a válás, csak a kis foxikutyán, Mr. Smith-en nem tudtak megegyezni. Végül a kutya Lucynél maradt, akinél Jerrynek joga van kéthetenkint a kutyát meglátogatni. Ez a kis kutya az egyetlen kapocs közöttük. Mindketten új élet és új élettárs felé néznek. Az új férficillag egy milliomos farmer, aki esetlenül csetlik-botlik a newyorki parketten. Nem nehéz megállapítani, hogy nem a mondén Lucy mellé való férj. Jerry is új nő felé evez a szerelem vizén és a dúsgazdag Barbara Vance-vel hozza őt össze a szorgalmas társasági pletyka. Mikor ezt Lucy megtudja, beleavatkozik a dologba, váratlanul, mint volt férjének húga jelenik meg Barbara estélyén és botrányos viselkedésével valósággal lehetet-

A Warner-Bros legújabb vígjátéka:

AZ ÖRDÖNGÖS FRUSKA

a Lane nővérek és John Garfield
főszereplésével



Hatalmas sikert aratott
a **FORUMBAN**

lenné teszi Jerryt leendő felesége előtt. Jerry most már látja, hogy Lucy mindent elkövet házasságuk visszaállítására érdekében. Egy városos éjjel, egy kis erdei lakban kerülnek össze, amelynek meghitt magányában kimagyarázkodnak és a házugságra épített válszt az igazságra épített szerelem békéje váltja fel.

*

Ne sértődjenek meg azok, akiket az alábbi megállapítások érintenek és engedjék meg, hogy tárgyilagosak és őszinték lehessünk, amikor erről a filmről kritikát számolót írunk. Röviden és vélelősen: az idény legjobb vigjátékának nevezzük ezt az amerikai újdonságot és sajnálhatjuk mindenki, hogy csak ilyen későn, a szezon vége felé került nyilvánosságra. Amerikai ízű, de egészséges alapötletből indul el a történet, amelyet azután jelenetről-jelenetre fűszerezett az író, rendező és a színészek. Berekedtünk, könnyeztünk, kipirultunk a végefogyhatatlan nevetésétől. Nem lehet leírni mindazt, amit a film nyújt, hogy elszórakoztasson, megkacagtasson. Hej — ha mi ilyen filmvigjátékot tudnánk csinálni!...

V. D.

Az ördögös fruska

(Daughters Courageous)

Irtó: Philip G. Epstein

Rendezte: Kertész Mihály

Főszereplők: Priscilla Lane, Rosemary Lane, Lola Lane, Gale Page, Jeffrey Lynn, John Garfield, Dick Foran

Gyártotta: Warner

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Pacséry László

Hossza: 2878 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Warner

Bemutatta: Forum, április 15.

*

Nan Masters, négy leány még mindig fiatal, csinos anyja férjhez akar menni a jómódú Sloan-hez. Tanácsot kér leányaitól, akik örömmel beleegyeznek anyjuk házasságába. Ki kell azonban kérni az öreg házvezetőnő Penny beleegyezését is. Penny még igen jól emlékszik Nan férjére, Jim Masters-re, akitől aszonya évekenkel ezelőtt elvált, mivel Jim kóborlási hajlamainak engedve egy szép napon faképnél hagyta családját. Penny és a leányok egyetértéssel abban, hogy Sam Sloan kitűnő férje lesz Nannek és nagy-szerű mostohaapja a lányoknak. Sam éppen a boldogító igenre vár, amikor az ajtón besétál Jim Masters Nan és a négy leánya nem nagyon örül Jim megérkezésének. Csak a mindig kacagó, vidám kis Buff örül igazán apja megérkezésének, mert kitűnő alkalomnak látja arra, hogy kiadja az útját Johnny Hemingnek, szerelmesszívű gyerekkori pajtásának. Helyette a portugál Gabriel Lopez tűnteti ki szerelmével, aki éppen olyan bohém és kalandvágyó, mint az édesapja. Sam

Sloan, aki őszintén szereti Nan-t, végre elhatározza, hogy kezébe veszi a dolgot és lelkére beszél Jimnek. Megmagyarázza neki a helyzet és azt tanácsolja, hogy a család jövője érdekében az egyedüli helyes cselekedet az volna, ha elutazna és nem állna a család boldogulásának útjába. Jim hajlik a jó szóra és elutazik. Vele megy Gabriel Lopez is. Mikor a vonat kigördül az állomásról Nan, a kis Buff és az öreg Penny a régi emlékek hatására alatt elrészegyednek, a család többi tagja azonban vidáman sűrű-fogó Sam Sloane, a leendő mostohaapa körül.

*

Nem milliós költségvetéssel készült, nagy reklámmal beharangozott film, de kedves, szórakoztató. Az édes-bús történetbe a Lane-nővérek viszik a bájít és humorú (közülük is leginkább Priscilla), John Garfield pedig a romantikát. Jó a film befejezése: nincs ez egész vonalon happy-end, ahogy azt az amerikai vigjátékoknál megszoktuk. Kertész Mihály rendezte a filmet, aki megmutatta, hogy nemcsak a nagyszabású filmek rendezéséhez ért, hanem a könnyebb műfajhoz is.

K. M.

Tamás urfi kalandjai

(The Adventures of Tom Sawyer)

Irtó: Mark Twain

Rendezte: Norman Taurog

Főszereplők: Tommy Kelly, Jacky Moran, Ann Gills, Marcia Mae Jones, May Robson, Donald Meek

Gyártotta: United Artists

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Pásztor Béla

Hossza: 2533 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Mozkóképzem

Bemutatta: Scala, április 19.

*

Sawyer Tamás élénk, eszes, kalandvágyó fiú. A két árva Polly néminél nevelkedik és Tamásnak bizony bőven kijut a büntetésből, mert minduntalan megszegi a házi szabályokat. Az iskolában tanítója sokszor a lányok közé ülteti. Ez büntetés, de Tamás úri örül neki, mert rendszerint Becky, Tatcher városbíró kislánya mellett foglal helyet és udvarolgat a kis dármanak, aki érdeklődéssel de fölényesen fogadja Tamás kedveskedéseit. Összevesznek és Tamás merész kalandokban keres vigaszt. Barátja, a csavargó Huck-leberry Finn, meghívja éjjel a temetőbe, hogy ott kiléssék az ördögöt. A fiúk legnagyobb ijedelmére éjjelről csakugyan megjelenik három „ördög” a sírnál — de persze emberek képében. Dr. Robinson, a fiatal orvos, aki hullát akar lopni, hogy boncolhasson és ebben Potter Muff, a vén kórhely, meg Joe, a „félvérű” indián segít neki. A bér miatt Robinson összetűzött büntetésaival, leüti Pottert, amire az indián felkapja társa kését, szíven szúrja a doktort, majd visszahelyezi a

Mozi szenét



rendelje

Molnár Ferenc

velitőszén kereskedőnél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 8.

Telefon: 140-736, 222-105

kést az öntudatlanul fekvő kórhely kezébe. Potter pár pillanat múlva feleszmél és az indián elhiteti vele, hogy ő szúrta le a doktort dulakodás közben. Tamás és Finn mindent láttak, de a két gyerek megfogadja, hogy nem szólnak az esetről senkinek sem, mert félnek a kegyetlen indián bosszújától. Megszöknének egy szigetre azzal a szilárd elhatározással, hogy kalózkodni kezdenek. Pár nap múlva azonban megünik a „kalózeletet” és visszazöknének a városba, ahol éppen gyászistentiszteletet tartanak a fiúkért, mert azt hiszik, hogy belefulladtak a folyóba. Persze nagy az öröm, amikor a „túlvilági vándorok” besétálnak a gyászolók közé. Tamás boldog, mert meggyőződhetett arról, hogy Polly néni szereti őt és Becky sem közömbös iránta. Csak Peter Muff sorsa aggasztja, mert a vén csavargót elfogták és bizonyos, hogy kötelel kap a doktor haláláért. Tamás a tárgyaláson hősiesséleplezi az igazi gyilkost. Tamás és Huck nagy ijedelmére azonban elmenekül és a két gyerek most már valóban rettegget bosszújától. A félvérű a közeli cseppkőbarlangba rejtőzik el, ahová néhány nap múlva Tamás és Becky kirándul az iskolával. A két gyermek a földalatti labirintusban eltéved. Borzalmas órák következnek. Tamás találkozik az indiánnal, aki rablót kincset őriz a barlangban. A félvérű a fiú felé kúszik a sziklákön, de Tamás az utolsó pillanatban egy jói irányzott kődobással lesújtja őt. Vegül is Tamás új kijáratot talál és Beckyvel együtt megmenekül, sőt megszerzik a kalózkodó kincsét is, amit az indián őrzött.

*

Gyerekekkel csak amerikai rendező tud banni. Igaz, hogy az újvilágban a gyerek egészen más, mint nálunk: ösztönösebb, bátrabb, vásottabb, humorosabb, szabadabb. Mark Twain filmre vitt regényében segregni gyerek szerepel. Egyik üdőbb, mint a másik. A leggonoszabb csínytevésük is rokonszenves. Az ember egy pillanatra nem érzi, hogy betanított gyermek-színészeket lát mókázni, nevetni, sírni Minden természetes, amit csinálnak. A néző szeretné megcsókolni a vásznat, amikor egyik-másik, maszatosságában is egészségesen szép, köcsös feje szemünkbe nevet premier planban. Gyerekek vigyék el szüleiteket, szülők: vigyék el gyermekeiteket ehhez a filmhez! V. D.

Premier mozik műsora:

ATRIUM	Gül Baba	ápr. 11-től	Palatinus
CASINO	Jöjjön elsején!	ápr. 18-tól	Objectiv
CITY	Gül Baba	ápr. 11-től	Palatinus
CORSO	Kisért a mult	ápr. 8-tól	Harmónia
DECSI	Kár volt hazudni	ápr. 16-tól	Objectiv
FORUM	Az ördögös fruska	ápr. 15-től	Warner
OMNIA	Isten tenyerén	ápr. 15-től	Hungária
RADIUS	Örökké!	ápr. 20-tól	Csepreghy
ROYAL APOLLO	Oz	márc. 21-től	Metro
SCALA	Tamás urfi kalandjai	ápr. 19-től	Mozgóképzem
URÁNIA	Gül Baba	ápr. 11-től	Palatinus

HIREK

ENGEDÉLYEZTEK AZ „ÖRÖKKÉ” CÍMŰ FILM BEMUTATÁSÁT

Tudvalévő, hogy a Csepregy filmvállalat legújabb amerikai slágerét, az *Örökké!* című romantikus történetet, melynek főszereplője Merle Oberon, első alkalommal a *Filmcenzura* nyilvános előadásra alkalmatlannak találta. Lapzártakor kapjuk a hírt, hogy a *Radius* új filmjét, amelyet csütörtök helyett most már szombaton mutat be, a *Filmcenzura* feljebbviteli bizottsága pénteken este engedélyezte.

A FILMBIZOTTSÁG ÚJ HELYSÉGBE KÖLTÖZÖTT

Az elmúlt héten az Országos Nemzeti Filmbizottság új helyiségbe, a IV., Andrássy-út 69. sz. magas földszintre (a Kamara volt helyiségébe) költözött. (Telefon: 420—794.) A beadványokat tehát most már ide kell címezni és benyújtani. A Filmbizottság ügykörét természetesen továbbra is Balogh László dr. miniszteri osztálytanácsos látja el. A Filmbizottság folyamatbanlevő szervezeti változásairól legközelebb számolunk be részletesen.

MAGYAR KULTÚRFILMEK SIKERE BULGÁRIÁBAN

Beszámoltunk annakidején arról az eseményes magyar kultúrfilmbemutató előadásról, amely március 17-én zajlott le Szófiában az ottani magyar követség és a Külkereskedelmi Hivatal rendezésében. A meghívott bolgár előkelőségeknek annyira megtetszettek a magyar mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és népművészet területeiről készült kultúrfilmek, hogy azoknak bolgár falvakban történő bemutatását határozták el. Értesülésünk szerint 18 ilyen magyar kultúrfilm kerül rövidesen Bulgáriába, ahol azok bemutatását a kultuszminisztérium kötelezővé kívánja tenni az iskolákban. Örömmel számolunk be a magyar gazdasági értékeket ilyen hatásosan bemutató kultúrfilmjeink külföldi sikeréről.

KORMÁNYZÓI ELISMERÉS

A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére megengedte, hogy Forgách Gézának, a *Prágai Magyar Hírlap* felelős szerkesztőjének, a *kassai Capitol* filmszínház jelenlegi társengedélyesének és üzemzetőjének, az idegen uralom alatt kifejtett nemzeti munkájáért, elismerése tudtul adassék. Örömmel gratulálunk kar-társunknak a megérdemelt legmagasabb kitüntetéshez.

ORBÓK ATTILA ÚJ REGÉNYE

A magyar elbeszélőirodalom egyik régi, sikeres művelője, Orbók Attila, akinek számos filmdarabja a magyar játékfilmgyártás irodalmi színvonalának emeléséhez járult hozzá, e héten új regénnyel jelentkezett a könyvpiacon. Orbók Attila legfrissebb regényének sokatmondó a címe: *Hotel, központi fűtés nélkül*. Érdeklődésünkre a szerző, akinek új munkájában egy jövőző új film — sajnos nem magyar, hanem francia film — forgatókönyvének alapjait véltük felfedezni, — a következőkben ismertette idej regényének tartalmát:

— *Új regényem a békebeli párisi diáknegyedről, a Quartier Latin-ról szól, amelynek arculatát igyekeztem megrajzolni egy ódon szálloda szegény*

diák- és művészlakóinak életén keresztül. Ifjúságom legszebb éveit töltöttem a világhírű és évezredes multú Quartier-ban, amelynek utolsó bohémjeit jól ismertem s jómagam is úgy éltem, mint ők. Könyvem csupa szépirodalmi élmény és figurá válamennyien. A világháború után a régi Quartier teljesen átalakult. Felépült a Cité Universitaire, a modern egyetemi város, egy csomó régi utcát leromboltak, a korszerű, szociális intézkedések újszerűsége átformálták a diákképet. De nem is annyira ezek a külső beavatkozások változtatták meg a diáknegyed életét, mint sokkal inkább az általános, új korszak: az amerikaiizmus hódítása, a technika imádata, a realista felfogás, e régi eszmék látszólagos csődjé, a féktelen politikai materializmus előretörése, amely aztán minden más téren érezette hatását. Szóval a régi Quartier örök időkre eltűnt romantikus alakjaival, kopláló diákjaival, heroikus életű művészeivel, nagy szabadságával, páratlan nemzetköziséggel és kedves, boldogjaival, a különböző izmusok s egyéb rögeszmék apostolaival együtt. Ennek a letűnt világnak akartam emléket állítani könyvemben; magyar emléket, mert hiszen az én nemzedékem volt az, amely a magyar szellemi élet számára felfedezte a Quartier Latin-t, ahová elzarándokoltak a század elejének magyar írói és költői, hogy felfrissüljenek és megismerjék a nyugati törekvéseket.

Orbók Attila új regénye, a *Hotel, központi fűtés nélkül* olyannyira tipikusan francia, hiszen az ezerszínű békebeli párisi diáknegyed hangulatát és figuráit eleveníti meg, hogy azt, sajnos, magyar filmgyártóvállalat nem tudná teljességgel vászonra eleveníteni. Ezért folytat a szerző francia érdeklőséggel tárgyalásokat műve filmesítése érdekében.

IDEGENFORGALMI PROPAGANDA A VÁSÁRON

A magyar idegenforgalmi szervezetek nagyszabású propagandát fejtenek ki az április 26-tól május 6-ig megtartandó *Budapesti Nemzetközi Vásáron*. Minden vásárlatógatonak fel fog tűnni az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* felvidéki stílusban épült gyönyörű kis vádászháza, valamint a *M. Kir. Államvasutak* impozáns pavillonja. A külföldi fürdők közül a társai gyógy- és sporthelyek, valamint a bolgár tengeri fürdők igyekeznek a *Vásár* nagy idegenforgalmát propagandájuk céljaira felhasználni. A *Vásár* nagy attrakciója lesz az idegenforgalmi mozi, ahol állandóan játszani fognak úgy magyar, mint külföldi idegenforgalmi propagandafilmeket.

GYÖRBIRO ENDRE NEMESI IGAZOLÁSA

A belügyminiszter léczfalvi és uzoni Györbíró Endre ny. ezredes — a *Forum Filmszínház* volt igazgatója, jelenleg a *Mozgóképzem* rt. igazgatósági tagja — és leánya, *Mária Anna*, férjezett dr. *Dávid Józsefné* budapesti lakosok ősi székely primori (főnemesi) rangját igazolta.

MEGJELENT A „SZTÁR” MÁJUSI SZÁMA

Sok friss képpel és gazdag tartalommal jelent meg a *Sztár* című illusztrált filmújság május havi száma. A dr. zalai Szalay László szerkesztésében megjelenő művészeti lap a legújabb filmekről és azok sztárjairól ad színes híreket.

RADNÓTHY ISTVÁN OLASZ KITÜNTETÉSE

Radnóthy Istvánt, a *Külkereskedelmi Hivatal* titkárá, a *Magyar Házipari Központ* alelnökét, az olasz király és császár az Olasz Koronarend tisztikeresztjével tüntette ki. Radnóthy István hosszú időn keresztül a *Külkereskedelmi Hivatalban* a magyar exportpropaganda irányítója és szervezője volt. Ebben a minőségében nagy szolgálatokat tett a magyar-olasz gazdasági kapcsolatok kimélyítése terén, különösen a milánói, bari-i nemzetközi vásárok rendezése körül. Radnóthy István nevéhez őszinte sok siker fűződik munkálkodásáért érte a jól megérdemelt kitüntetés. Filmvonatkozásban is érdemeset alkotott, amikor évekkal ezelőtt, felismerve a film hatásos propaganda erejét, a magyar kultúrfilmek egész sorozatát produkálta a hazai ipari és mezőgazdasági termésekről. Ezek a filmek nemcsak az országban, de messze külföldön is, minden európai nyelven feliratozva, elvitték a híret a magyar föld gazdaságának és termelőképességének.

OLASZ KULTÚRFILM- MATINÉ DEBRECENBEN



Április 21-én, vasárnap délelőtt az *Olasz Kulturintézet* a debreceni Apolló filmszínházban nagyszabású kultúrfilm-matinét rendezett olasz újdonságokból. A díjtalan előadás telt házat vonzott s a közönség őszinte elismeréssel adózott az új Olaszország új és értékes kultúrfilmjeinek.

FUTÓ ANDRÁS MEGHALT

Váratlanul és tragikus körülmények között hunyt el csütörtökön, április 18-án hajnalban *Futó András*, a *Mai Nap* színházi és filmkritikusa. A fiatal, mindössze 31 éves kiváló magyar hírlapíró néhány évvel ezelőtt tűnt fel és rokonszenves egyéniségével, filmszeretettel és színes filmkritikáival úgy a kartársai, mint a filmszakma őszinte elismerését sikerült megnyernie. *Futó Andrást*, akit utolsó útjára barátai majdnem teljes számban kísérték ki, április 20-án, szombaton délelőtt temették el a farkasréti temetőben a református egyház szertartása szerint. Sirjánál *Fodor Miklós*, a *Mai Nap* szerkesztője és *Jávor Pál* mondott megleghangú búcsúztató beszédet.

VIDÉKI MOZI-ELŐADÁS AZ ÁRVÍZKÁROSULTAKÉRT

A hevesmegyei *Kál* községben működő *Kultur* mozgó engedélyese, *Farkas László* április 10-én és 11-én, a helybeli légvédelmi liga hölgyeinek jegyelővételi közreműködésével, előadást rendezett az árvíz-károsultak felszámolására. A kétnapos mozi-előadás 59 pengő 70 fillért jövedelmezett tisztán a jótékony akció javára, mely összeget a *káli Kultur* mozgója a 64.100. számú csekk számlára befizette. *Farkas László* kartársunk gyors és nemes ténykedését sürgősen figyelmébe ajánljuk minden magyar moziengedélyesnek.

„OZ” PARÓDIÁK A PESTI SZÍNPADOKON

A *Royal Apollóban* hetek óta változatlan nagy sikerrel pergő *Metro*-filmkülönlegesség, az *Oz* óriási népszerűségét és híret mi sem bizonyítja jobban, hogy az elmúlt héten ismét két fővárosi kabaré parodizálta. A *Komédia Orfeum* után most a *Kamara Varieté* és a *Békefi Ka-*

baré rendez hmosor Oz-előadásokat. Az elsőben „Ez”, a csodák csodája, a másodikban „Poz”, a kofák kofája címen kerül esténként nagy sikerrel bemutatásra a legfrissebb Oz-paródia.

**APÁTHY IMRE
NYERTE AZ IDEI
FARKAS—RASKÓ-GYÜRÜT**



Csütörtökön este a Nemzeti Színház színpadán, a leeresztett vasfüggöny mögött összegyűlt a színház egész társulata. Németh Antal dr. igazgató rövid beszéd keretében átnyújtotta Apáthy Imrének, a színház rokonszenves fiatal művészenek a Farkas—Raskó díjat szimbolizáló aranygyűrűt. A díjat minden évben a színház tagjai ítélik oda titkos szavazással annak a fiatal művészenek, akit erre a legméltóbbnak találnak. Idén 31 szavazattal Apáthy Imrét jutalmazták a kitüntetéssel, különösen azért az alakításáért, amelyet az *Élső diadal* című darabban produkált. Örömmel adjuk a hírt, amely egy valóban kivételes tehetségű fiatal magyar színész eddigi sikereinek komoly elismeréséről számol be. Apáthy Imre rokonszenves barátunk és kedvence a mozikközönségnek is, amely számos magyar filmszerepben élvezhette egészséges, jó ízű színjátszó művészetét.

**SZÍNES KESKENYFILM
A KÁRPÁTALJAI TÉLI SPORTRÓL**

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal ez évben ismét programjába állította a propagandafilmelek készítését. Az esztendő első propagandafilme a kárpátaljai téli sportlehetőségeket mutatja be. Keskeny filmen, színes felvételekkel készítette az új propagandafilmet Zsabka-korszky Jenő mérnök, tökéletes művészi érzékkel, oly egyszerű összeállításban, hogy a néző nemcsak végiggyönyörködik a negyedórás filmet, hanem valóban ellenállhatatlan vágy ébred benne a kárpátaljai téli sport élvezésére. Gaál László, az Idegenforgalmi Hivatal vezetője a sajtó képviselőit csütörtökön, április 18-án estére hívta meg a film megtekintésére. Az ország valamennyi városában be fogják mutatni a művészi filmet és külföldre is elviszik, ahol az Idegenforgalmi Hivatal korábban készült filmjei a multban is nagy sikert arattak és sok idegent vonzottak Magyarországra.

**METRO-VERSENY
MARCALIBAN**



A marcali Uránia-mozgó üzletvezetője, Rott József igen érdekes versenyt rendezett a közönsége körében. A verseny március 20-tól április 29-ig tart. Ez alatt az idő alatt 12 válogatott Metro-film kerül bemutatásra. Ezek közül legkevesebb kilenc filmet kellett a pályázónak megnéznie szabad választás szerint. Minden film után egy szelvényt kapott a látogató, amelyre ráírta a nevét és a mozi előcsarnokában lévő ládába helyezte el. Aki kilenc filmet megnézett, az május 9-én díjtalanul megnézheti a moziban a *Sequoia* című Metro-film egyik előadását. A pályázók közül ezen a jutalomon kívül hét díjat oszt ki a mozi igazgatósága. A díjak között van zsebóra, karkóra, töltőtoll, bérletjegyek, stb. Természetesen ez a verseny nagy érdeklődést keltett Marcaliban a mozilátogatók körében és bizonyos, hogy ha bármely másik vi-

déki mozis megcsinálná, a jutalmakra fordított díjaknál sokkal több hasznot szerezne mozijának az ötletes és sikerült propaganda.

**MIVEL FOGLALKOZIK
A MOST ALÁKULT
BEL- ÉS KÜLFÖLDI
FILMELLENŐRZŐ KFT.?**

Megírtuk a mult héten, hogy Bel- és Külföldi Filmellenőrző Kft. címen, a MOKTÁR alapításában új, *Treuhand*-szerű cég alakult, amelynek ügyvezetői: Kallivoda Ferenc, Mikes Károly dr. és van Royen Gyula dr., a MOKTÁR igazgatói. E hírünk kiegészítéseképpen közöljük, hogy az új filmvállalat az Erzsébet-körút 8. sz. alatt nyitotta meg helyiségeit és Lányi István vezetésével megkezdte működését. Célja: a filmszakmának import- és gyártási hitelekkel való ellátása. Szerencsés találkozásnak ígérkezik a filmvállalatnak a bankszakmával való találkozás, mert ily módon remélhető, hogy a cég által vállalt működési területen sok eddig nyitva maradt bizalmi kérdés is megoldást nyer. A Bel- és Külföldi Filmellenőrző Kft. — értesülésünk szerint — a jövőben igen nagy súlyt kíván fektetni a premier-filmszínházak reklámszolgálatának ellátására is és evégből propaganda-osztályt is állít fel.

**MEGJELENT
AZ „ÁRVÍZ” FILM**

Ezen a héten már megjelent az a nagyszabású filmriport, amelyet vitéz Bonczos Miklós államtitkár, árvíz-kormánybiztos kezdeményezésére a Magyar Filmiroda készített. A magyar föld ideai elemi csapását, a megduzzadt folyók elöntötte mezőket, falvakat, tanyákat döbbenetes hűséggel bemutató film *Árvíz* címen került bemutatásra az elmúlt héten több fővárosi premier-filmszínházban. Az árvíz-sújtottak felségelyezését szolgáló riportfilmet — amelynek Eszterhás István dr. írta kísérő szövegét, Cserépy László mondja be és amelyet Horváth József és Zsabka Gyula operatőrök fényképeztek, — részvételjes csendben nézi végig a mozikközönség, hogy lelkeivel és szívével is adózzék magyar testvérei nagy tragédiájára iránt.

**POSTAI KULTÚRFILMEK
DÍSZBEMUTATÓJA**

Április 18-án, csütörtökön délelőtt a Royal Apollóban, a M. kir. Postavezérigazgatóság által meghívott szakközönség jelenlétében, díszbemutató keretében két magyar kultúrfilmet láttunk, amelyek a M. kir. Posta egyes szolgáltatásait ismeretik és a Magyar Filmirodában készültek.

Az előkelő meghívottak sorában ott láttuk Varga József kereskedelmi és iparügyi minisztert, Algyay Huber Pál államtitkárt, Kuzmich Gábor postavezérigazgatót, azonkívül a postás társadalomból igen sokan jelentek meg az érdekesnek ígérkező filmbemutató-előadáson. A vendégeket a Magyar Távirati Iroda részéről Friqyessy János igazgató és Tőrey Zoltán dr. igazgató fogadták.

A vászonrakerülő két postafilmet közül az első a *Megjött a posta!* címen a legrégibb idők posta viszonyaitól kezdve a mai napig, a technika minden vívmányával felszerelt postáig bemutat mindent, ami ezt a köztisztvisényt nélkülözhetetlené teszi. A második postafilmet a *Halló, halló!* címet kapta és egy történet keretében leperreg előttünk egy kereskedelmi vállalat vezérigazgatójának egynapi élete, természetesen a posta, táviró és távbe-

szelő praktikumának és boszorkányos gyorsaságának síkján.

Mindkét film rendkívül lekötötte még a meghívott postai szakközönség figyelmét is. Meg vagyunk győződve róla, hogy ezek a magyar kultúrfilm-újdonságok a közönség körében is megérdemelt tetszést fognak aratni. Bár minden magyar intézményünk, amely európai viszonylatban is megállja a helyét, élénk kerülne a mozi vásznan a film hatásos szemléltetésiben.

A postavezérigazgatóság irányításával készült filmeket Cserépy László rendezte rendkívül ötletesen, képeit pedig Fekete Ferenc és Kerti Lajos operatőrök fényképezték igen művészién. Laurisín Lajos zenéje, amelyet a Budapesti Hangversenyzenekar tolmácsol Paul Tibor vezényletével, külön értéket képvisel.



A MAI NAP, 1940. IV. 18. Filmszerződésekkel ostromolnak egy gyilkos katonát.

NEMZETI SPORT, 1040. IV. 18. Pannaszok a híradó ellen.

MAGYAR NEMZET, 1940. IV. 17. Film Michelangelo életéről.

A MAI NAP, 1940. IV. 15. „Mickey Mouse” bevonult a Wallstreetre (Walt Disney élete 1.5 millió dollárra van biztosítva.)

KIS ÚJSÁG, 1940. IV. 15. Kiss Ferenc a jövő héten interviuál Reményi-Schneller Jajos pénzügyminiszternél a magyar filmgyártás érdekében.

NÉPSZAVA, 1940. III. 28. k. gy.: A Nagy Varázsló.

SZABADSÁG, 1940. IV. 12. A filmgyártás újabb zavarairól.

A MAI NAP, 1940. IV. 17. Futó András: Bulletin a nagybeteg Filmművészeti Kamara állapotáról.

ESTI KURIR, 1940. IV. 12. Dankó Pista özvegye megnyerte a Magyar Film Iroda ellen indított perét. („Az a szép, az a szép, akinek a szeme kék” ... a bíróságok előtt.)

ESTI UJSÁG, 1940. IV. 13. Ráthonyi Ákos: Öt esztendeig az Isten tenyerén: a mezőn, szőlőhegyen, erdők sátora alatt készült a „pápaszemes csodadoktor” pénznélküli filmje. — Kiss Ferenc a filmgyártás zavarairól.

FÜGGETLENSÉG, 1940. IV. 14. Hat álarcos bandita zavarta meg a milliós gengszterfilm bemutatóját.

MAGYARORSZÁG, 1940. IV. 13. Kiss Ferenc nyilatkozata a boletta-ügyről.

KÜLFÖLD

MOZISTATISZTIKA

Az 1939. év végén készített mozisztatisztika alapján az amerikai Egyesült Államok vezetnek kerekén 17.000 mozival. Második helyen áll Németország 6957 mozgóképszínházzal, amelybe beleszámították Németországon kívül Ausztria, a Szudéta vidék, a Memel vidék és az egyéb visszacsatolt német területeken működő mozgókat, ellenben nem szerepel az országok között a Cseh Protektorátus 1115 mozgóképszínháza. Ha a pár év előtti Németország mozgóit a megnövekedett területen működő színházak mai végösszegével összehasonlítjuk, akkor két év alatt közel 2000 mozgóval nőtt a német moziipark száma, amelyből 70 a Németország eredeti területén bekövetkezett természetes szaporulat, azaz az új mozgók nyitása.

Németország után, a gyarmatokat nem számítva, Anglia 5300, Olaszország 4900, Franciaország 3800, Spanyolország 2580, Svédország 2134, Belgium 1100, Finnország (a háború előtt) 410, Jugoszlávia 395, Románia 372, Svájc 360, Dánia 345, Hollandia 235, Norvégia 270, Portugália 210, Görögország ? Bulgária 144, Törökország 140, Lettország 95, Litvánia 76, Észtország 64, Kanári szigetek 52, Luxemburg 30, Málta 25, Albánia 18, Island 10, Gibraltar 3, Szovjetországból pontos statisztikai adatok nincsenek, míg a különböző kimutatások a legjelentesebb számokat adják meg; a legkisebb 3.000 és a legnagyobb 30.000 filmszínházról számol be.

A tengeren túl Brazília vezet 1300 filmszínházzal, utána következnek Argentína 1208, Mexiko 829, Kuba 375, Columbia 274, Chile 263, Peru 215, Uruguay 181, Venezuela 174, Porto Rico 121, Panama 54, Costa Rica 52, Bolivia 39, Guatemala 38, Ecuador 37, Nicaragua 24, Honduras 23, Angol Guinea 20, Indokína 19, Jamaica 17, Holland Indokína 9, Paraguay 8, Haiti 7, Angol Honduras 3.

Japánban 1875 mozi működik, Kinában 1225, Ausztráliában 1400, Indiában 1030, Új-Zelandban 618, a Fülöp szigeteken 350 és Holland Indiában 330.

FRANCIAORSZÁG

Francia filmhiány

A francia piac évente 110–120 hazai filmet vesz fel, amelyek közül körülbelül 40 művészi színvonalú, kivételre szánt alkotás. Ennek a nagymennyiségű gyártásnak az elkészítéséhez azonban jelenleg hiányzik a szükséges számú szakember, mert hiszen javarészt katonai szolgálatot teljesít. Ugyanek a közelmúltban Joinville-ben leégett Pathé-műtermek is hátráltatták a munkában lévő filmek befejezését. Bár még egyáltalán nem lehet tudni, hogy mennyit gyárt Franciaország ebben az esztendőben, a jelenlegi helyzet alapján már megállapítható, hogy a szokásos évi mennyiséget az idén távolról sem éri el és ezért a külföldi bevétel emelkedésének veszélye fenyegeti a francia gyártást.

MEXIKO

A gyártás érdekében

A mexikói hazai gyártást kedvezően befolyásolta a kormány az az intézkedése, amelynek értelmében meghatározott számú hazai filmet kötelezően mutatnak be a mexikói mozik. Ezt tovább kívánja fejleszteni Cardenas elnöknek az a törvényjavaslata, amelyet azért nyújtott be, hogy a mexikói filmek után fizetendő adókat töröljék el. A mexikói gyártás támogatására hozott intézkedések eredményeképpen 1940-ben 40–45 film készítésével számolnak.

NÉMETORSZÁG

Játékfilmgyártás

Az 1940. év első negyedében 26 német játékfilmet mutattak be a német filmcenzurának, míg az előző esztendőben ugyanazon idő alatt 22 filmet cenzurázott a mozgóképvizsgáló bizottság. Ezen felül 4 külföldi filmet, 2 olaszt és amerikai engedélyezett a bizottság, úgy, hogy az év első negyedében összesen 30 film került forgalomba Németországban. 1939-ben ugyanazon idő alatt 31 filmet cenzurázott a bizottság, amikor is a már említett 22 német filmen felül 2 olasz, 3 amerikai, 1 dán, 1 francia, 1 japán és 1 magyar filmet cenzurázott a mozgóképvizsgáló bizottság.

OLASZORSZÁG

Olasz-amerikai tárgyalások

Mint ismeretes az olasz filmbehozatali monopólium megteremtésével kapcsolatban az amerikai cégek kivonultak az olasz filmpiacról. Legújabb hírek szerint ismét folynak előzetes tárgyalások amerikai cégekkel a filmek behozatala szempontjából és ennek értelmében a négy legnagyobb amerikai gyár: Metro, Paramount, Fox, és Warner újból működne az olasz piacon, ugyanakkor az olasz behozatali irányító E. N. I. C. a United Artist-tal kötött 17 filmre behozatali megállapodást, úgy hogy, az olasz filmszínházak a jelenlegi állapotok szerint 60 amerikai filmre számíthatnak a következő évadra.

SPANYOLORSZÁG

Spanyol nemzeti gyártás

A spanyol propaganda-államtitkárságon filmesztályt állítottak fel Don Antonio Obregon főtitkár vezetésével. Az intézményt a belügyminisztériumnak rendelték alá. Obregon a spanyol nemzeti filmgyártást az olasz és a német tapasztalatok alapján kívánja megindítani. Egyelőre híradók és rövid-filmek készítését tervezi és filmmúzeumot állít fel, amelyben a spanyol polgárháborúban mindkét oldalon készített felvételekből tervezi a háború történetét filmen megörökíteni.

SZLOVÁKIA

Szlovák híradók

Szlovákiában ezideig a cseh Aktualita látta el a szlovák filmhíradó-szolgálatot is. A napokban kötött megállapodás szerint a jövőben a bécsi UFA veszi át ezt a feladatot.

HIRADÓK



843. sz.

1. Modern olasz iskolaépületek Albániában. (Luce)
2. Képviselők látogatása a holland crodókben. (Polygoon)
3. Katonai síversenyek a japán Takatában. (Domei)
4. Műszaki csapatok vasútépítési munkálatai. (Ufa)
5. Német csapatok megszállták a dán fővárost. (Ufa)
6. Szendy Károly polgármester rádióbeszéde. (MFI — Zsebka, Martin)
7. Hájóhinta-looping verseny a Hűvösvölgyben. MFI — Nagy László)
8. 2500 kislakást épített a Székesfőváros. MFI — Fekete)
9. A 100 éves Nemzeti Zenede díszhangversenye. (MFI — Nagy László, Martin)



30. sz.

(Lapzártakor még nem kaptuk kézhez a szöveget.)



XIV. évf. 16. sz.

1. A „Queen Mary” és a „Mauretania” elhagyják New Yorkot.
2. Madrid a béke egy éves évfordulóját ünnepli.
3. VI. György angol király csapatszemlélen.
4. Sumner Welles visszatért európai útról Washingtonba.
5. Tűz egy aszfaltgyárban, New Jerseyben.
6. Új építkezés Washingtonban.
7. A francia kerékpárversenyek tavaszi nagydíja.
8. A liverpooli lóversenyek.
9. Francia katonai sicsapatok gyakorlatai.
10. Vilma holland királynő Rotterdamban.
11. Tavaszi sport Budapesten.
12. A keresztes háborúk földjén.



13. sz.

1. Gróf Teleki Pál műtiszterelnök Olaszországban.
2. Tavasz a római állatkertben.
3. Elsüllyedt hajó kiserelési munkálatai. Mágneses készülék emeli ki a nemesfémeket.
4. A Duce közéleti előkelőségek jelenlétében kitüntetések oszt a kiváló pilótáknak.
5. Kemény testgyakorlással nevelik az olasz ifjúságot.
6. A Duce jelenlétében kísérleteznek egy találmánnyal, amellyel vastartal-mú ásványt vonnak ki a tenger homokjából.
7. A maszkirozás művészetének bemutatása.



8. sz.

1. „Begakar” nyerte a liverpooli tavaszi Nagy Díjat.
2. Tűz pusztított a kearny-i kátránytelepen New Jerseyben.
3. Síversenyek Európa egyik legnagyobb úrróscánán az Erdőskárpátokban.
4. Női ruhabemutató New Yorkban.
5. Házbontás — Amerikában.
6. Lagerlöf Selma utolsó útja.
7. III. Lipót király csapatszemléje Bruxellesben.
8. A Queen Mary ismeretlen rendeltetéssel elhagyta a newyorki kikötőt.
9. Tengerészek síversenye Japánban.
10. Valahol Franciaországban...
11. Szigorított tengerzár.
12. Virágvasárnap a keresztes lovagok ősi várában, Szíriában.
13. Verdier bíboros, Páris hercegei elhunyt.

Megjelent a mozisok álma:

MERLE OBERON

gyönyörű, csipkefinom filmje

ÖRÖKKÉ!

Partnere: Laurence Olivier

A KÖZÖNSÉG VÉLEMÉNYE:
Ez a film emlékünkből marad

ÖRÖKKÉ!

A SZAKMA VÉLEMÉNYE:
Ez a kasszasiker felejthetetlen lesz

ÖRÖKKÉ!

A SAJTÓ VÉLEMÉNYE:
MERLE OBERON szépsége bennünk él

ÖRÖKKÉ!



CSEPREGHY FILM BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 9—11. szám. ☞ Telefonszám: 22—10—22.